

FoodFirst Information and Action Network

Internasjonal menneskerettighetsorganisasjon for retten til å kunne brødfø seg selv

24.01.2014

Finansdepartementet
Postboks 8008
0030 Oslo

HØRINGSUTTALELSE

FIAN Norge ønsker å takke for muligheten til å komme med synspunkter til forslagene som Strategirådet har gitt i sin rapport *Ansvarlig investeringspraksis og Statens pensjonsfond utland*. Vi mener det er svært viktig at fondets ansvarlige investeringspraksis styrkes betraktelig. Det er derfor både positivt og nyttig at Finansdepartementet har satt i gang denne prosessen, og vi ser med spenning frem til den kommende stortingsmeldingen om forvaltningen av Statens pensjonsfond som legges fram våren 2014. FIAN Norge er medlem av Forum for Utvikling og Miljø (ForUM). Vi stiller oss bak deres høringsinnspill.

FIAN Norge avleverte i september 2013 en rapport til FNs komité for økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter. I denne rapporten uttykte vi blant annet bekymring om forvaltningen av Statens pensjonsfond utland gjennomføres i overensstemmelse med Norges menneskerettighetsforpliktelser. I etterkant av Norges høring, har FN kommet med følgende tilbakemelding til norske myndigheter:

6. The Committee is concerned that the various steps taken by the State party in the context of the social responsibility of the Government Pension Fund Global have not included the institutionalization of systematic human rights impact assessments of its investments.

The Committee recommends that the State party ensure that investments by the Norges Bank Investment Management in foreign companies operating in third countries are subject to a comprehensive human rights impact assessment (prior to and during the investment). (...) The Committee draws the attention of the State party to its statement on the obligations of State parties regarding the corporate sector and economic, social and cultural rights (E/2012/22, annex VI, section A).

Mandat

Strategirådets rapport bygger på en altfor snever forståelse av mandatet til Statens pensjonsfond utland, den finansielle avkastningen blir enerådende. Dette er ikke i samsvar med Mandat for Statens pensjonsfond utland §2.1, som understreker at forvaltningen må være «i tråd med internasjonalt anerkjente prinsipper for ansvarlig investeringsvirksomhet».

Likefullt slutter vi oss til Strategirådets anbefaling om å klargjøre fondets mandat. Det er spesielt viktig at mandatet inkorporerer FNs forståelse av staters menneskerettslige

forpliktelser, også gjennom investeringer utenfor Norges grenser. Vi forventer at den kommende stortingsmeldingen svarer på FNs anbefaling ovenfor.

Etikkrådet bør gis større myndighet

FIAN Norge er sterkt uenig med Strategirådet i deres anbefaling om at uttrekk og observasjon skal integreres i Norges Bank. Etikkrådet må være et selvstendig organ utenfor banken for å sikre en nasjonal overvåkingsmekanisme. Det er særdeles viktig at deres tilrådninger og vurderinger gjøres offentlig kjent.

Likevel mener vi at Strategirådet med rette peker på en del utfordringer med dagens institusjonelle løsninger. Etikkrådet har en viktig rolle for å sikre at norske myndigheter respekterer våre menneskerettighetsforpliktelser. Vi mener at det er avgjørende for troverdigheten at beslutninger om utelukkelse eller observasjon er basert på objektive kriterier og vurdert av et uavhengig organ som ikke er underlagt politiske eller økonomiske hensyn.

Norske myndigheter bør derfor styrke Etikkrådets mandat slik at Etikkrådet får myndighet til å fatte beslutninger om uttrekk og observasjon. Etikkrådet må rapportere direkte til Finansdepartementet, hvor deres etiske mandat er forankret i det overordnede mandatet for fondet og de etiske retningslinjene.

Alle menneskerettigheter er like viktige

Strategirådet viser ikke til de pågående prosessene internasjonalt for å tydeliggjøre både næringslivets og staters menneskerettslige ansvar ift investeringer. Det er problematisk at Norges Bank gir uttrykk for at de selv kan velge å fokusere kun på enkelte menneskerettigheter. Det er selvfølgelig positivt at Norges Bank jobber systematisk og målrettet ift barns rettigheter. Det bør være like selvfølgelig at man sikrer ivaretagelse av alle menneskerettighetene.

Vennlig hilsen
Kristin Kjæret
Daglig leder FIAN Norge